

Reviderte beregninger av tap ved avvikling av pelsdyrhold

NIBIO har på oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet utarbeidet oppdatert veiledningsmaterieell som kan benyttes i forbindelse med utforming av statens tilbud om erstatning etter bruksverdi. Oppdateringen er gjort på bakgrunn av en beslutning om å fravike NIBIOs fagøkonomiske rapport når det gjelder kapitaliseringsrente, samt et par endringer som følge av innspill fra Norges Pelsdyrslag. I Memo fra NIBIO framgår følgende:

Memo fra NIBIO:

Dette memoet presenterer konsekvenser av de endrede forutsetningene. Siste avsnitt i memoet presenterer en oppdatert fremstilling av den praktiske beregningsmåten ut fra den foreslåtte modellen.

Konsekvenser av samlede endringer og av de enkelte endringene hver for seg er vist i figurvedlegg.

Én endring for mink, tre endringer for rev.

Det er beregnet hvordan tre endringer i forutsetningene slår ut for beregnet økonomisk tap:

- Endret kalkulasjonsrente, fra 4,71 til 4,0 prosent; gjelder både rev og mink
- Endret salgskostnad for rev, fra 27,00 til 21,50 kroner per skinn
- Endret fôrforbruk for rev, fra 479 til 442 kg per tise

For rev slår altså alle endringene ut på beregningene, mens det er bare den endrede renta som påvirker beregningene for mink.

Konsekvensen av endret beregning av antall tisper er ikke vurdert

NIBIO Rapport 2021 (7)99 hadde eget forslag til hvordan produksjonsvolumet kunne anslås. Dette forslaget er nå satt til side.

Beregningen av antall tisper som skal legges til grunn for tapsberegningen forventes nå å ta utgangspunkt i full kapasitetsutnyttelse i anlegget. Dette vil i gjennomsnitt ligge høyere enn det reelle tispetallet i 2017, som tidligere har vært vurdert. Med høyere tispetal i beregningen vil erstatningssummen øke. Vi har ikke beregnet eller vurdert størrelsen på konsekvensen av denne endringen.

Tillegget for ekstra høyt antall skinn per tise er fjernet

Som følge av endringen i hvordan antall tisper beregnes, regner vi ikke lenger med muligheten for å få tillegg for flere valper og skinn per tise enn gjennomsnittet. Grunnen er at antagelsen

om full kapasitetsutnyttelse gjør at valpetall og antall skinn pr tise allerede er anslått ut fra en øvre grense.

Tillegg for ekstra levetid på anlegget, høyere skinnpris og eierandel i pelsingsanlegg er som opprinnelig foreslått.

Det legges opp til å beholde de mulige tilleggene for påvist ekstra gjenværende levetid på anlegget og høyere skinnpris, som foreslått i NIBIO Rapport 2021 (7)99. Satsene foreslås beholdt som de står, dvs. de er ikke foreslått justert for renteforutsetning eller endring i salgskostnad eller fôrpris for rev. Grunnen er at disse tilleggene på den ene siden kan gi betydelige utslag for beregnet tap og på den annen side er relativt usikre.

Beregnet justering ved eierandel i pelsingsanlegg er også foreslått uendret, da også dette er et anslag som uansett er beheftet med stor usikkerhet.

Ny versjon av skjematisk fremstilling av foreslått beregningsmetode for utmåling av erstatning

Her følger revidert utgave av Tabell V4-1 i vedlegg til NIBIO Rapport 2021 (7)99. Tabell V4-1 gir en oversikt over hvordan beregningen av tap for henholdsvis mink-, rev og kombinert mink- og reveoppdrett kan gjøres.

Tabell V4-1 Steg i beregning av verdi av økonomisk tap med tentative kommentarer om dokumentasjon

		Mink	Rev	Tentative kommentarer om dokumentasjon
1. Basis-erstatning i kroner; B	Dokumentere eierskap til anlegget. Dokumentere og fastlegge reell kapasitet i antall tisper for anlegget 31.12.2017	<ul style="list-style-type: none"> Hvis antall tisper er mellom 500 og 2000: $B=(3679*\text{antall})-876\ 000$ Hvis antall<500: $B=1928*\text{antall}$ Hvis antall>2000: $B=3241*\text{antall}$ 	<ul style="list-style-type: none"> Hvis antall tisper er mellom 200 og 600: $B=(11\ 238*\text{antall})-722\ 000$ Hvis antall<200: $B=7629*\text{antall}$ Hvis antall>600: $B=10035*\text{antall}$ 	Dokumentert eierskap: F.eks. gjennom skatteregnskap eller produksjonstilskudsregister. Eierskap til grunn håndteres særskilt (se rad 7). Dokumentasjon av kapasitet i antall tisper: Mulig kontroll kan gjøres ved å se på maksimalt antall tisper over en periode.
2. Justering for lengre gjenværende levetid	Hvis minimum 70 % av stipulert gjenanskaffelses-verdi i 2017 er bokført som investering senere enn 2002 beregnes differansen mellom 2015 og gj.sn.lig investeringsår som antall ekstra gjenværende leveår	Tillegg lik 103 kroner pr tise pr år	Tillegg lik 205 kroner pr tise pr år	Investeringer fra regnskaper for pelsdyrvirksomheten (bokført bruttoinvestering eller endring i sum anleggsaktiva pluss avskrivninger). Antall år ekstra levetid det veide gjennomsnittet av antall år etter 2002 investeringene er foretatt. Dokumentasjonen kan kreve oppsplitting av regnskapstall fra jordbruksregnskap/dokumentasjon fra bilag. Investering i pelsingsanlegg skal holdes utenfor (jfr. steg 4)

3. Justering for merpris i både 2016 og 2017	Beregn oppnådd merpris i prosent sammenlignet med NPAs gjennomsnittspris (jf. figur v1-2) for hvert av årene 2016 og 2017.	<ul style="list-style-type: none"> • Merpris fra 5 til 9 prosent: kr 415*antall tisper • Merpris på minst 10 prosent: kr 830*antall tisper 	<ul style="list-style-type: none"> • Merpris fra 5 til 9 prosent: kr 829*antall tisper • Merpris på minst 10 prosent: kr 1658*antall tisper 	Dokumentasjon vil trolig være samlede avregninger for omsetning i 2016 og 2017. Informasjonen kan evt. hentes fra regnskapet hvis det er gitt mengdeopplysninger. Avviket skal regnes for hvert år for seg, og overstige fem eller ti prosent for begge år.
4. Justering for eierandel i pelsingsanlegg	Dokumentert medeierskap	Tillegg kr 100 pr minktispe og kr 145 pr revetispe		Oppgave over medeiere i pelsingsanlegget. Eierandel bør kunne dokumenteres ved bokførte aktiva eller avtale om medeierskap.
5. Fordel av kombinasjon av mink og rev i samlokalisering	Dokumentert samordnet drift av pelsproduksjon med både mink og rev	Bruk tillegg pr tispe med minimums- og maksimumsverdi som angitt i tabell 15 i NIBIO Rapport 2021 (7)99. Tabellen er vedlagt i dette memoet.		Samlokalisering av anlegg med samme eierskap og felles adgang til anlegg for både mink og rev, kan som regel være tilstrekkelig indikasjon på samordning.
6. Beregn total Tapsverdi før eventuelle leieavtaler	Sum for verdier i rad 1-5	Sum verdi 1 til 5		
7. Dokumentere og verdsette leieavtaler for grunn og anlegg	Dokumentasjon ved leiekontrakt eller bokførte leiekostnader i 2017 / alternative år (se pkt. 1 Basiserstatning)	Kapitalisere leiekontrakter med avkastningskravet og tidshorison for gjenværende levetid for anlegget, dvs. verdi er lik årlig leie*11,1 for 15 år, stigende til 17,0 for 29 år gjenværende levetid		Erstatningssøker bør oppgi hvorvidt anlegg og grunn er eiet av vedkommende, gnr/bnr for grunnen og årlig leie og ha ansvaret for at disse opplysningene er korrekte. Der det foreligger leieforhold, bør eier kunne kontaktes for mulig kontroll av årlig leie.
8. Endelig tapsverdi		Verdi 6 minus nåverdi av leiekontrakter		

Vedlegg 1: Tabell 15 fra NIBIO Rapport 2021 (7)99 (jf. rad 5 i tabell V4-1)

Tabell 15. Tillegg for synergier ved kombinasjonsdrift rev og mink.

	Antall mink- eller revetisper mindre enn hhv. 250 og 75	Antall minktispe mellom 250 og 1000 eller antall revetisper mellom 75 og 300	Både antall mink- og revetisper over hhv. 1000 og 300
Tillegg for synergi	Kr 100 000	Minsteverdi av kr 400 * antall minktispe og kr 1330 * antall revetisper.	Kr 400 000

Vedlegg 2: Figurvedlegg

Vedlagt følger presentasjon med beregnede konsekvenser av de omtalte endringene, samlet og hver for seg.

Disposisjon

- Kort om forutsetninger
- Effekter av nye endringer
 - Samlet effekt
 - Rente
 - Salgskostnad rev
 - Fôrforbruk rev
- Individuelle ferdigheter?

Kort om forutsetninger og hovedeffekter

- Uendelig levetid
- Reinvesterer ikke etter endt levetid hvis ulønnsomt
- Alternativverdi av egen arbeidskraft tilsvarer vederlag til arbeid og kapital per årsverk i jordbruket (347 000 kr)
- Hovedeffekter:
 - Nær dobling av beregnet tap for enkelte revekalkyler, mindre effekt for mink
 - Summen av enkelteffekter for rev er vesentlig lavere enn den kumulative effekten av alle endringer samtidig
 - Stor konsekvens for netto nåverdi av dekningsbidrag der kalkylen endres fra ingen reinvestering til lønnsom reinvestering
 - I disse tilfellene øker også nåverdi av alternativ kontantstrøm

Samlet effekt

- Rente fra 4,71 % til 4 %
- Salgsavgift rev fra 27 kr til 21,50 kr
- Fôrforbruk rev fra 479 kg til 442 kg per tisper

Mink	Basis mink			Alle endringer		
Størrelse, antall tisper	1000	300	2000	1000	300	2000
Antall skinn pr tisper	4.90	4.90	4.90	4.90	4.90	4.90
Skinnpriis, kr/stk	320	320	320	320	320	320
Timeverk pr tisper pr år	1.6	2.0	1.4	1.6	2.0	1.4
A. Netto nåverdi av dekningsbidrag over levetid (rente 4,71 %), 1000 kr	4 747	1 757	16 032	11 210	1 845	18 878
B. Nåverdi av reinvesteringer ved 30 års levetid, 1000 kr	0	0	4 619	2 913	0	5 535
C. Nåverdi alternativ kontantstrøm ved nedstengning, 1000 kr	2 884	1 408	5 870	5 929	1 469	6 682
Nåverdi netto beregnet tap (=A -B-C)	2 187	446	5 544	2 368	484	6 661

Rev	Basis rev			Alle endringer		
Størrelse, antall tisper	300	100	600	300	100	600
Antall skinn pr tisper	3.43	3.43	3.43	3.43	3.43	3.43
Skinnpriis, kr/stk	913	913	913	913	913	913
Timeverk pr tisper pr år	3.8	4.7	3.2	3.8	4.7	3.2
A. Netto nåverdi av dekningsbidrag over levetid (rente 4,71 %), 1000 kr	3647	1318	11459	9665	3464	15600
B. Nåverdi av reinvesteringer ved 30 års levetid, 1000 kr	0	0	2726	1719	614	3266
C. Nåverdi alternativ kontantstrøm ved nedstengning, 1000 kr	2549	1075	5424	5458	2351	6248
Nåverdi netto beregnet tap (=A -B-C)	1306	313	3310	2488	499	6086

(Merk: Arbeidskapital kapitaliseres også ved nedstengning etter endt levetid når det ikke lønner seg å reinvestere)

Kun renta

- Rente fra 4,71 % til 4%
- Eneste årsak til endring for mink
- Begrenset andel av samlet endring for rev

Mink	Basis mink			Endret renta		
Størrelse, antall tisper	1000	300	2000	1000	300	2000
Antall skinn pr tisper	4.90	4.90	4.90	4.90	4.90	4.90
Skinnpriis, kr/stk	320	320	320	320	320	320
Timeverk pr tisper pr år	1.6	2.0	1.4	1.6	2.0	1.4
A. Netto nåverdi av dekningsbidrag over levetid, 1000 kr	4 747	1 757	16 032	11 210	1 845	18 878
B. Nåverdi av reinvesteringer ved 30 års levetid, 1000 kr	0	0	4 619	2 913	0	5 535
C. Nåverdi alternativ kontantstrøm ved nedstengning, 1000 kr	2 884	1 408	5 870	5 929	1 469	6 682
Nåverdi netto beregnet tap (=A -B-C)	2 187	446	5 544	2 368	484	6 661

Rev	Basis rev			Endret renta		
Størrelse, antall tisper	300	100	600	300	100	600
Antall skinn pr tisper	3.43	3.43	3.43	3.43	3.43	3.43
Skinnpriis, kr/stk	913	913	913	913	913	913
Timeverk pr tisper pr år	3.8	4.7	3.2	3.8	4.7	3.2
A. Netto nåverdi av dekningsbidrag over levetid, 1000 kr	3647	1318	11459	8 612	1 384	13 493
B. Nåverdi av reinvesteringer ved 30 års levetid, 1000 kr	0	0	2726	1 719	0	3 266
C. Nåverdi alternativ kontantstrøm ved nedstengning, 1000 kr	2549	1075	5424	5 454	1 122	6 239
Nåverdi netto beregnet tap (=A -B-C)	1306	313	3310	1 439	339	3 988

Endret salgsavgift rev

- Salgsavgift rev fra 27 kr til 21,50 kr
- Begrenset andel av samlet endring

Rev	Basis rev			Endret salgsavgift		
	300	100	600	300	100	600
Størrelse, antall tisper	300	100	600	300	100	600
Antall skinn pr tise	3.43	3.43	3.43	3.43	3.43	3.43
Skinnpris, kr/stk	913	913	913	913	913	913
Timeverk pr tise pr år	3.8	4.7	3.2	3.8	4.7	3.2
A. Netto nåverdi av dekningsbidrag over levetid (rente 4,71 %), 1000 kr	3647	1318	11459	3718	1342	11743
B. Nåverdi av reinvesteringer ved 30 års levetid, 1000 kr	0	0	2726	0	0	2726
C. Nåverdi alternativ kontantstrøm ved nedstengning, 1000 kr	2549	1075	5424	2553	1076	5432
Nåverdi netto beregnet tap (=A -B-C)	1306	313	3310	1375	336	3586

(Merk: Arbeidskapital kapitaliseres også ved nedstengning etter endt levetid når det ikke lønner seg å reinvestere)

Endret fôrforbruk rev

- Fôrforbruk rev fra 479 kg til 442 kg per tise
- Største enkelteffekten for rev

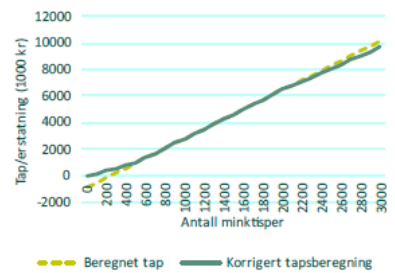
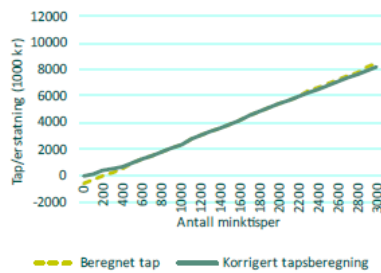
Rev	Basis rev			Endret fôrforbruk		
	300	100	600	300	100	600
Størrelse, antall tisper	300	100	600	300	100	600
Antall skinn pr tise	3.43	3.43	3.43	3.43	3.43	3.43
Skinnpris, kr/stk	913	913	913	913	913	913
Timeverk pr tise pr år	3.8	4.7	3.2	3.8	4.7	3.2
A. Netto nåverdi av dekningsbidrag over levetid (rente 4,71 %), 1000 kr	3647	1318	11459	8066	1443	12964
B. Nåverdi av reinvesteringer ved 30 års levetid, 1000 kr	0	0	2726	1435	0	2726
C. Nåverdi alternativ kontantstrøm ved nedstengning, 1000 kr	2549	1075	5424	4694	1075	5424
Nåverdi netto beregnet tap (=A -B-C)	1306	313	3310	1937	438	4815

(Merk: Arbeidskapital kapitaliseres også ved nedstengning etter endt levetid når det ikke lønner seg å reinvestere)

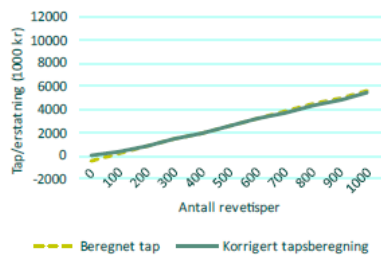

Tapsfunksjoner

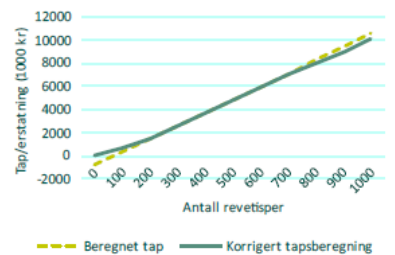
- For å sikre positive utbetalinger også for de minste brukene, forutsetter vi et fast tapsbeløp per tisper for revebruk under 200 og minkbruk under 500 tisper.
- For bl.a. å unngå for lave anslag for tidsbruk per dyreenhet for de største brukene, ser vi bort fra stordriftsfordeler utover 600 revetisper og 2000 minktisper

Gammel mink

Ny mink

Gammel rev

Ny rev

Individuelle ferdigheter?

- «Anbefaling: Forskjeller i individuelle ferdigheter hensyntas gjennom en åpning for individuell vurdering av oppnådd pris på skinn og forholdstall mellom antall tisper og antall skinn omsatt. [...] Pristillegg foreslås innvilget hvis dokumenterte, oppnådde priser for skinn i både 2016 og 2017 ligger minst fem prosent over gjennomsnittlig prisnotering for pelsdyrslaget. Det samme gjelder dersom antall solgte skinn pr tisper fra produksjon i både 2016 og 2017 ligger minst fem prosent over antall skinn pr tisper forutsatt i modellen»
- Siden tispetall nå fastsettes ut fra kapasitet, sees det bort fra tillegg for særlig høyt antall skinn per tisper
- Tillegg for individuelle ferdigheter i form av merpris er som beskrevet i NIBIO Rapport 2021 (7) 99

Fra rapporten:

Tabell 21. Tillegg for individuelle ferdigheter, kroner pr. tisper for henholdsvis merpris og flere skinn solgt pr tisper.

	Prisfordel; oppnådd pris høyere enn prisnotering ifølge NPA		Fordel i form av flere skinn pr tisper enn antatt i modellen	
	Merpris fra 5 til 9 prosent	Merpris på minst 10 prosent	Fra 5 til 9 prosent flere skinn solgt pr tisper	Mer enn 10 prosent flere skinn solgt pr tisper
Mink	415	830	227	454
Rev	829	1 658	473	947

